Ч. 174. Пятниця 19 (6) серпня 1910. Рік XX.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

РЕДАКЦИЯ і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 10.

ПИСЬМА приймають ся лиш франковані.

РУКОПИСИ звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почт.

РЕКЛЯМАЦИЇ незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

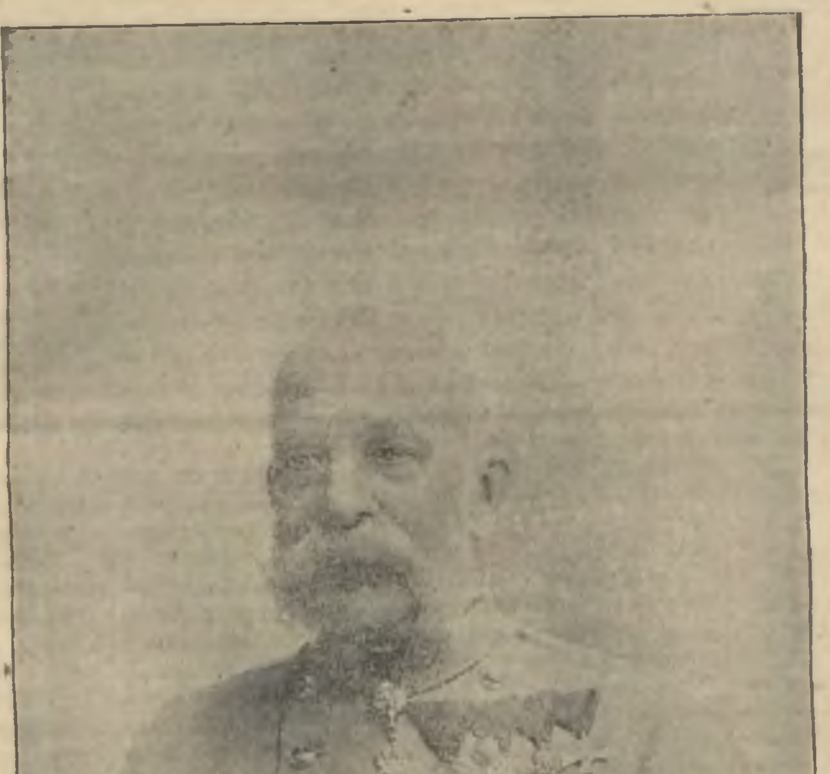
Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників пасаж Гавсмана 9 і в ц.к. Староствах на провінциї:
на цїлий рік К 4·80
на пів року К 2·40
на чверть року К 1·20
місячно . . . . К —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік К 10·80
на пів року К 5·40
на чверть р. К 2·70
місячно . . . К —·90
Поодиноке число 6 с.

В день вісїмдесятих роковин уродин.

Якраз вісїмдесять лїт прожив до нинї наш наймилостивійше нам пануючий Цїсар: у вісїмнайцятім роцї житя вступив на престол і засїдає на нїм 62 лїт без мала. Як богато за той час змінило ся в сьвітї а як мало змінили ся черти Володїтеля, що дожив так глубокої старости! Хто мав колись нагоду бачити Монарха в значно молодшім віцї, той без сумнїву признасть, що старість в головних чертах Монарха не змінила майже нїчого. Монарх виглядає ще й нинї мало що не так само, як виглядав в шістдесяти роках свого житя, а старість надала хиба лиш ще більше виразу чертам єго лиця. Та й то ще треба тут зазначити, що Є. Вел. Цїсар чує ся зовсїм здоровим а лїкарі недавно тому сконстатували, що всї єго орґани суть зовсїм здорові і єсть повна надія, що Монарх зможе ще богато лїт прожити.

Але так само як головні черти лиця, позістали не змінені й черти душі і характеру Монарха. Як колись дуже молоденьким станув посеред своїх народів і в одну мить своєю щиростию і отвертостию та приступностию умів позискати собі їх любов, так стоїть посеред них і до нинї яко той один, до котрого линуть і горнуть ся не лиш всї народи монархії, але котрого й цїлий сьвіт уважає і цїнить високо яко взорець Монарха і володїтеля. Дай-же Боже, щоби наш Монарх, котрого сьвято обходить нинї цїла наша держава, прожив ще богато лїт на славу свою, свого роду і своєї держави!

Єго Величество Цїсар

Франц Йосиф I.

Най жиє! Многая лїта!

Ще кілька черт з житя нашого Цїсаря.

Було то в 1883 р. Одного красного дня в маю, досьвіта о 5 год. ішла поспішно мала дївчина через Шенбруньский парк, котрий о тій порі буває для публики ще замкнений. Мала несла в чистонькім кошику сьвіже печиво на спіданє для офіцирів від головної варти в замку. Нараз станула налякана: з бічної алеї вийшов якийсь офіцир; заступив її дорогу і відозвав ся до неї: А то куди ідеш, моя дитинко? Дївчина стямила ся борзо і відповіла: Іду до замку. — Так? А тож за чим? — Несу для панів від варти сьвіже печиво. — Ану покажи тото печиво! Мала поставила кошик на лавку, здоймила платок, котрим були накриті сьвіжі ріжки, булочки, штруцельки і т. п. — А продаш менї один ріжок, моя дитинко? — спитав офіцир а дївчина відповіла борзо: О, чому би нї? продам. — Офіцир вишукав собі один ріжок, уткнув здивованій дитинї кілька срібних ґульденів в руку і попрашавшись сердечно, пішов дальше. Аж в замку, де змішана дитина розповіла про свою

стрічу, довідала ся, що тим офіцирom був не хто инший, лиш Цісар.

*

Коли Франц Йосиф I. і цісарева в 1885 року з'їхали ся були з німецким цісарем Вільгельмом I., хотів німецкий цісар конче відвести австрийску цісарску пару. Але Франц Йосиф не хотів трудити свого старенького приятеля і просив его, щоби він не ішов. Коли же той таки конче напер ся, то австрийский цісар усьміхнувши ся сказав: „Коли так, то приказую тобі не йти! — Німецкий цісар, бачите, мав на собі мундур австрийского полковника і мусів послухати, отже випростував ся, засалютував і попращав ся відтак сердечно з цісарскою парою.

*

Дня 30. серпня 1886 р. ставлено в Будапешті угольний камінь під будову штабового будинку при кавалерийскій касарни Франц Йосифа. Цісар підписав вже був своє імя на грамоті, що мала бути вложена в угольний камінь; по нім слідували архікнязь Йосиф, міністри і прочі цивільні і войскові достойники. Коли прийшла черга на команданта корпуса, ґрафа Пеячевича, зачав той шукати чогось по кишенях. Цісар здогадав ся, о що розходить ся і подав ему свій власний цвікер. Ґраф вложив его на ніс, підписав і відступив ся, але забув в замішаню цвікер віддати. Усьміхаючись, зажадав Цісар відданя своєї власности, кажучи: „Пане ґрафе, не маю охоти дарувати вам мій цвікер!“

Вісти політичні.

Цісарске сьвято в Ішлі й в державі. — Чутки про скликане парляменту. — Евхаристичний конґрес в Канаді

В Ішлю нині велика парада. Ціле місто, почавши від курґавзу і найперших готелів а скінчивши аж на послідній хаті за містом, прибрало ся нині в сьвяточну пишну одежу, над котрою працювали жителі міста вже від кількох днів. Вже вчера з'їхала ся цісарска родина а на нині рано вже о пів до 9 год. хвили ся архікнягині з доньками, внучками і мужами в цісарскій віллі, щоби зложити Монархові желаня з нагоди 80-их роковин уродин. Присутні були: Князь Леопольд баварский, кн. Конрад баварский, архікн. Франц Сальватор, кн. Ґізеля баварска, кн. Юрий баварский, архікняг. Мария Валерия, архікн. Єлисавета Франціска з доньками, архікн. Йосиф, кн. Альберт Турн-Таксіс, княг. Єлисавета Віндішґрец і др. О 9 год. рано Цісар вислухав тихої служби божої в цісарскій віллі, котру відправив двірский парох еп. др. Маєр. Та й в цілій державі обходять нинішний день дуже торжественно а міністерство справ внутрішних розпорядило, щоби нинішний день у всіх властях, урядах та інституциях державних уважано за сьвяточний і щоби він був вільний від бюрових робіт.

В справі чутки про скликане парляменту пише „Fremdenblatt“: Після якогось донесеня з Праги єсть намір скликати Раду державну в першій половині вересня для доконаня виборів до делєгаций. Як довідуємо ся, міродайні круги не знають о тім нічого а донесенє то як і подібні инші вісти в послідних часах о подрібностях парляментарного календаря не мають ніякої реальної основи і суть лиш чистою комбінациєю.

Сегорічний евхаристичний конґрес в Америці, на котрий виїхав і наш Впреосьв. Владика, Митрополит ґр. Шептицкий, розпічне ся з початком вересня в Оттаві столици Канади. На конґресі буде заступати папу кардинал Вінченцо Ваннутеллі, котрий вже на давнійших конґресах в Кельні та в Льондоні заступав папу. У Ватикані прикладають велику вагу до сего конґресу, бо то єсть перший раз, що римский кардинал, котрий у Ватикані займає дуже визначне становище, виде до Америки. В конґресі возьмуть участь майже всі епіскопи північної Америки. Та й для нас завдяки Є. Ексц. Митрополитови ґр. Шептицкому конґрес сей набере великого значіня, бо не лиш що на нім будуть два репрезентанти нашого обряду (крім Впреосьв. Митрополита, без сумніву ще й еп. Ортиньский) і північна Америка довідає ся щось більше про Русинів, але на нім буде полагоджена також і церковна справа канадийских Русинів.

Новинки.

Львів, дня 18-го серпня 1910.

— **Відзначеня.** Найвисшим рішенєм з дня 8 серпня с. р. одержали в признаню пожиточної і гуманітарної діяльности відзначеня між иншими: Ордер зелїзної Корони III кл.: Радник правительства і директор рускої ґімназиї у Львові Едв. Харкевич; властитель більшої посілости в Залучу др. Ник. Кристофович і радник шкільний і директор ґімназиї в Коломиї Йосиф Скупневич; презес ради повітової і властитель більшої посілости в Жукові Антін Теодорович; — кавалерский хрест ордера Франц Йосифа: рим. кат. парох в Городенці о. Едв. Блядовский; лікар і бурмістр в Підволочисках др. Саламон Давид; директор львівского театру Людвік Геллер; емер. інспектор шкільний в Самборі, Герман Куліш; декан і гр. кат. парох в Чорнокінцях о. Петро Міцьковский: цісарский радник, властитель млина і радний в Коломиї, Маркус Шіллер; декан і гр. кат. парох в Жужели о. Кирило Сілецкий; — ордер Єлисавети III кл.: Рипсима з Теодоровичів Абґаро Захариясевичева у Воровові при Незвисках: золотий хрест заслуги з короною: судовий лікар у Львові др. Антін Хомин, Констанция Левицка в Стрию; лікар окр. і начальник громади міста Печеніжина др. Александер Вінценц: золотий хрест заслуги: Ем. учитель і начальник громади в Олїві: Ромуальд Борженьский, директор школи виділової в Яворові Ів. Дяків; директор школи виділової в Радехові Іван Оришкевич; управителька шк. виділової в Гусятині: Олена Раковецка: — Срібний хрест заслуги: дозорець недужих в краєв. шпитали у Львові, Стефан Михальский: сторожник австр. зелїзниць держав. в Новім Санчи, Казимир Міськовский.

— **Дрібні вісти.** Товариство „Просьвіта“ мало від початку свого єствованя аж по конець червня 1910 року 30.110 членів: дїєних членів має „Просьвіта“ нині 13.520. — В Парищах коло надвірнянського повіта відбуло ся дня 15 с. м. торжественне отворене молочарні. — В Добрівля-

Батьківщина.

(З болгарского — Петка Тодорова.)

I.

Мрачний, холодний вечір покрив довкола сьвіт.

В подовгастій комнаті горить в печи а монотонний тріскіт огня оповідає немов якусь страшну, таємну казку. Слаба полумінь блискотить тут і там перед печию і осьвічує злегка матір, що з заложеними ногами сидить на стіній софі і якось напружено прислухуєть ся тріскотови огня та немов уносить ся в нім. А під неосьвіченим сьвятим образом, при пульті сидить скулений Кольо. На пульті горить сьвічка, єї полумінь то вибухає і на хвильку кидає довкола ясний блиск, то потахає і соромливим, синявим огником злизує з кнота товщ.

Коло него ходить сильним, виразним кроком там і назад Анка. А на малім, брунатнім, витоптанім дивані сидить 4-літна Пенка, схилила ясну головку на діл та оглядає свої повстяні камашки, потонувши немов у собі.

В комнаті ще холодно. Печ давно вже не палена; зимні стіни втягають у себе всьо тепло і нові мешканці чують, як по їх плечах перебігає від часу до часу зимна дрож. Футра не скидають.

— Мамо! — Пенка підносить голову. Єї дзвінкий голос розносить ся сухо по комнаті і немов заливає всьо довкола болем. — Мамо! — повтаряє дитина і не звертає свого милого личка від матери, що немов скаменіла сидить на місци. — Кольо підросте, то буде великий, правда — мамо?... Що, мамо, Кольо буде великий?

Здавалось, що ніхто єї не слухав.

Лише Кольо, що вже дуже нерадо виробляв шкільні задачі, розумів купу тих слів і ріс у своїх власних очах великий, на мужа. І так сидить він пильно занятий і не говорить ні слова. Лише похилив низько лице над задачею, якої ніяк не удавалось ему чомусь-то розвязати, і став посувати свій пульт, що також чомусь не хотів добре стояти, не так як там у комнаті в їх домі...

„Наш дім... ми таки знов вернемо туди, як я колись вже раз з тим покінчу... в нашу власну хату... Та нова, ясна думка прошибає ему через голову і він чує, як якесь невиразне, сильне чутє єго огортає. Кольо починає розуміти: він тепер власне мусить бути сильний і рішучий, бо він одинокий мужчина в домі і всьо спадає на него...

— Не правда, мамо — щебече знов Пенка, — Кольо вижене їх, як буде великий... Він прожене їх з нашої хати... І з городця, мамо, що? — почала живо дальше — з того маленького, мого городця...

— Будь-же тихо, Пенка! Перестань папляти! Дай мамі спокій — обізвав ся поважно і приказуючо Кольо, не перериваючи собі в роботі.

Дитина стягнула плаксиво брови.

— Тс! тс! — відозвала ся тихо мати, і сперла знов на руку завиту в хустку голову, переклавши ногу на ногу. Лице єї блідо-жовте; на обвислім, запалім лици виступають сильно вилиці а під вузким чолом запали глибоко в ямах попухлі очи.

По єї втомленій голові повзають мов мурашки безнастанно громадою тисячі думок і ні одна не здержує ся — і нічого не розуміє. Журба приглушила єї, она й не відчуває вже нічого.

— Назад дістати... назад дістати хату — повтаряє механічно, не тямлячись і не розуміючи себе...

Оглядає з такою журбою малу комнату і дивне чутє огортає єї: де она? чого она тут хоче? Мати хату — хату, котру сам єї чоловік поставив, де она родила своїх дітий і ховала їх, і вкінци опинити ся з ними, коли стратили свого батька, тут під чужим дахом, як чиншівник і ждати, поки...

Їй стало морочно. То неможливе, неправдоподібне — то єї положенє... Ще вчера жила она там — у своїм домі. Нині вже той дім не їх! Нині вечером мусить она спати тут, тут, ціле своє житє. Зліцитували хату... екзекутор прогнав єї; єї одіж, посуду, меблї викинув на улицю... і єї викинув та дітий... А єї хату, єї город, коло котрого она ходила і підливала, і виноградник, де она сиділа, і яблінку, все те забрав уже инший... Він уже буде панувати в єї домі, там, де кождий куток, кожде вікно, кожда дошка їй знали, дорога... де она стирала, чистила і строїла...

Горішну комнату, де Анка узріла сьвіт, займуть чужі люди... Повиймають гаки, на котрих висіла полева колиска... А в долїшній, де она приймала гостий, де перед шістьма міся-

нах коло Ходорова відобрав собі жите лїсничий маєтностии маркіза де Во, Стан. Попель з причиня секатур і виповідженя служби новим директором маєтностий. — В Подгуржу під Краковом привела якась женщина, жидівка, на сьвіт неживу дитину в одною головою а двома лицями, в двома парами ніг і рук, а з одним кадовбом. Дитину відослано до анатомічної клїнїки. — У вижницкім повіті на Буковині доконано в послїдних часах 8 рабункових нападів, причім 2 особи убито, а богато поранено. Крім того розбишаки забрали значну суму гроший. Для охорони гостинців і доріг публичних завела команда жандармериї т. зв. польні стациї безпечности.

— **Нещаслива пригода.** Із Старої Соли старосамбірского повіта доносять: Йосиф Сорочак, 16-лїтний хлопець в Березова, пригнавши оногди рано товар з пасовиска до дому, вилїз на сливу, що росте зараз за плотом, щоби нарвати сливок. Коли вже був на дереві, станув случайно на суху гиляку, котра зломила ся, а Сорочак спадаючи з дерева в дерева набив ся на кіл в плота так нещасливо, що по удїленю єму першої помочи лїкарем окружним, треба его було відставити до шпиталю в Перемишли.

— **Нова жертва безглуздого шпорту.** Із Закопаного доносять: Вчера прибули тут пішки зі Сряя 3 ученики тамошної ґімназиї і вибрали ся на прогульку на Ґевонт. Коли сходили з вершка т. зв. „новою дорогою“ один з них іменем Тадїй Маєр, ученик VIII кл. ґімн., син радника судового впав коміть головою у пропасть, причім розбив собі голову так, що розпукла ся на довготу 11 центиметрів. Нещасливого відставлено в грізнім станї до шпиталю; єсть однак надія, що удасть ся его уратувати.

† **Померли:** О. Николай Дмитерко, сотрудник в Тарнавцї, ярлпского деканата, перемиской епархії, помер дня 14 с. м. — Мария Олесницка, жена емеритованого урядника зелїзничого, упокоїла ся дня 15 с. м. в 62 р. житя. — В Бад Нассав помер др. Константин Фальберґ, винахідник сахарини, творива 150.000 разів солодшого від цукру, котре робить ся з теру камінного вугля. Др. Фальберґ виробив сахарину перший раз в Ню-Йорку в 1879 р. — Корнило Яворский, директор школи народної ім. Собіского у Львові, віцепрезес польского товариства педаґоґічного і радний міста Львова, помер дня 17 с. м. в 45 р. житя. — У Варшаві помер дня 17-го с. м. Зиґмунт Ґльоґер, польский історик і етноґраф, уроджений в 1845 р.

Телеґрами.

Ішль 18 серпня. О 10 год. рано відправив в парохіяльній церкві велику Службу Божу епископ з Лїнца Ґіттмаєр. На богослуженю були члени цїсарскої родини. По богослуженю пішли всї архікнязї і архікнягинї ґрупами складати желаня цїсареви.

Віденъ 18 серпня. День цїсарских уродин опроведено в цїлій Австро-Угорщинї дуже торжественно. Всюди відбули ся богослуженя, на котрих явили ся представителї властий державних і автономічних. З нагоди 80-тих роковин уродин пороблено численні записи на добродійні цїли.

Віденъ 18 серпня. Вість, що з корабля Цїсар Кароль VI“ здезертирувало 38 підофіцирів і моряків потверджують з міродайних кругів з тою заміткою, що таке лучає ся на кораблях всїх народів, котрі перебувають на водах полудневої Америки, бо моряки гадають, що зможуть там одержати добре платні становища.

Атини 18 серпня. Слїдство виказало, що донесене о кровавих подіях на турецко-грецкій граници єсть безосновне.

Ню-Йорк 18 серпня. Великий огонь знищив фабричну часть міста Ню-Джерзі Сіті. Шкоди величезні.

Надіслане.

Важне для громад і пп. Секретарів.— Вже опустив прасу підручник з ЗАКОНОМ о УВІЛЬНЕНЮ від ОПЛАТИ ПОЧТОВОЇ враз з приписами і обясненями о 65 стор. формату 16 + 24.

Цїна для читачів „Нар. Часописи“ 90 сот. Замавляти карткою. Власне конто чекове.

Видавництво підручників почтових
в Васильківцях.
Важне для Урядів парохіяльних і шкіл.

Курс львівский.

Дня 17-го серпня 1910.	Платять К с	Жадають К с.
I. Акциї за штуку.		
Банку гіпот. гал. по 200 зр. . .	664·—	672·—
Банку гал. для торгов. по 200 зр.	433·—	—·—
Зелїз. Львів-Чернів.-Яси	556·—	562·—
Акциї фабр. Липиньского в Сяноку	570·—	578·—
II. Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. 5 прц. преміов. . .	109·70	110.40
Банку гіпотечного $4^1/_2$ прц. . .	99·—	99·70
$4^1/_2$% листи заст. Банку краєв. .	99·80	100·50
4% листи застав. Банку краєв. .	94·30	95·—
Листи застав. Тов. кред. 4 прц.	96·—	—·—
„ „ 4% льос в $41^1/_2$ літ.	95·50	—·—
„ „ 4% льос. в 56 літ.	92·90	93·60
III. Облїґи за 100 зр.		
Пропінацийні галицкі	97·90	98·60
Облїґи ком. Банку кр. 5% II. ем.	—·—	—·—
„ „ „ „ $4^1/_2$%. .	99·70	100·40
Зелїз. льокаль. „ 4% по 200 К.	93·—	93·70
Позичка краєв. в 1873 р. по 6%	—·—	—·—
„ „ 4% по 200 К .	93·20	93·90
„ м. Львова 4% по 200 К .	92·—	92·70
IV. Льоси.		
Міста Кракова	120.—	130·—
Австрийскі черв. хреста (Курс віденьский)	63·75	67·75
Угорскі черв. хреста (Курс віденьский)	38·25	42·25
Італіянь. черв. хр. 25 фр. (Курс віденьский)	—·—	—·—
Архік. Рудольфа 20 К. (Курс віденьский)	73·—	79·—
Базиліка 10 К (Курс віденьский)	29·15	33·15
Йошіф 4 К (Курс віденьский)	8·25	9·50
Сербскі табакові 10 фр. (Курс віденьский)	9·50	11·—
V. Монети.		
Дукат цїсарский	11·36	11·48
Рубель паперовий	2·53	2·54
100 марок нїмецких	117·40	117·80
Доляр американьский	4·80	5·—

цями помер єї чоловік... нові ґазди... А она тут мусить лишитись...

І бідна мати вдивлялась з розпукою у стіни, на котрих від частого біленя обсипалось вапно, на старомодні полицї при стінах, вслухувала ся хвильку в глухий тріскіт огня і особливше чуте обняло єї. Щось збурило ся в ній, щось росло, задрожало, почало жити в єї души і стрясло єї в самій глубинї. І она безсильно опустила голову на свою висхлу грудь.

— Той дім, то не наш, неправда, мамо? Той дім чужий — відозвала ся знов Пенка і немов супроводила своїм розтяглим дзвінким голосом тверді кроки Анки, що ходила туди і назад задумана. Дивне чуте прокинуло ся в ній і она мовчки почала стискати кулаки, кривити пальцї...

— Так. чужий не наш — відповіла безсердечно, остро мати.

— А якби він прийшов — тягне дальше Пенка — якби він прийшов і викинув той диван! То прецїнь наш диван?

— Хто має викидати наш диван? — Мати дивно якось дивить ся на неї.

— А чоловік, мамо!... Той дім прецїнь его? Він може викинути наш стіл, наш диван. . . .

— Може...

Дитина подивила ся счудовано на матір. Пенка знала до тепер, що щось викидає ся лише до ріки. Викидає ся там сьміте, черепи, але не може якось уявити собі, що можна викидати туди і стіл і диван... Она не може ще здати собі ясно справи з того, чи она в чужім чи у своїм домі — їх дім над рікою, тож десь також і другі доми мусять бути над рікою — думає собі дитина.

І її так і мріє перед очима, що от і той стіл, такий великий, який він — так і упаде з великим плюскотом у ріку... А диван буде лише так по верхи пливати....

— А на подвірю — нова думка збудили єї — на подвірю я вже не буду більше бавитись, мамо? То подвірє не наше вже? Чуже? Ми вже будемо тілько в комнатї бавити ся...

— Тілько в комнатї будеш бавити ся — відповіла мати таким самим тоном як перше.

— Ну, але в комнатї нема грядок, деж ми будемо садити цьвіти, мамо?

Анка інстинктовно, як лише почує своє імя, звертає ся до сестрички, що держить ся подолка матери. Дивить ся допитливо на неї, але щось тягне єї знов у себе, она на ново, попадаючи в задуму, починає ходити! Слабе проміне сьвічки іграє тремтячи на єї короткій флянелевій блюзчинї та осьвітлює злегка єї зворушене, легко рожеве лице, на котрім видніють перші слїди журби... Нїхто не важить ся обізвати ся до неї словом. Якби всї вірили в щось велике, дивне, що то Анка задумує зробити. Нїхто не важить ся перешкоджувати її в тім.

І она чує той загальний настрій, що й її на хвильку підносить. Она чує себе нараз такою сильною, якби вже виросла з дитячих літ і она думає, роздумує, якби то можна зробити...

(Конець буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

З друкарні В. Лозиньского, під зарядом І. Недопада.